

El patrimoni més elemental

L'aparició del llibre col·lectiu *El medi natural a les comarques gironines* ens omple de satisfacció per tres motius diferents. El primer de tots és que el seu germen siguin els articles publicats en tres dossiers d'aquesta *Revista*, corresponents als números 135 (juliol-agost de 1989), 138 (gener-febrer de 1990) i 141 (juliol-agost de 1990): sense la base i l'estímul d'aquells treballs inicials l'obra segurament no existiria. El segon motiu rau en el seu contingut: una documentació exhaustiva, mai no aplegada fins ara en un volum, sobre el nostre medi físic, amb referència concreta a cada un dels indrets on s'ha fet viva —i sovint conflictiva— la problemàtica ambiental. Ens satisfà, finalment, que aquest veritable Llibre Blanc de la Natura gironina no hagi estat publicat per cap organisme privat sinó per la Diputació, perquè aquest compromís institucional amb el seu text dóna autoritat als diagnòstics que s'hi estableixen, a les denúncies que s'hi contenen i a les reivindicacions que s'hi formulen.

Més enllà de l'inventari minuciós i rigorós que constitueix el gruix bàsic i el valor substancial del llibre, voldríem cridar l'atenció del lector sobre el treball preliminar que omple les cent primeres pàgines i que propugna la necessitat d'un debat públic i obert entorn del patrimoni natural gironí. També nosaltres creiem que la qüestió hauria de ser objecte d'una nova reflexió col·lectiva i considerem que aquest és un moment oportú —potser l'últim moment possible— per plantejar-la.

Els punts més alts de la preocupació mediambiental coincideixen històricament entre nosaltres amb els anys de la transició política. Només cal recordar episodis tan significatius com la batalla per la defensa del Ter, la campanya per la salvaguarda dels aiguamolls o la celebració itinerant del Debat Costa Brava. Imàginavem, aleshores, que la democràcia i l'autonomia tot just endevinades serien la solució màgica de tots els desgavells. No ha estat així; el treball al qual ens referim retrata amb precisió la situació actual, tant a nivell de l'Administració catalana —amb la majoria de competències traspassades— com en l'àmbit dels municipis, on la proximitat en principi favorable del centre de poder ha accentuat, paradoxalment, la pressió igualment propera dels interessos locals i la resurrecció dels antics caciquismes sota formes més sofisticades. La desaforada proliferació dels ports esportius i dels camps de golf demostra que el problema continua viu ara mateix i que la lluita és, per tant, igualment obligada. En els anys que portem de normalitat política no hem deixat d'assistir a la destrucció dels conreus, a la privatització dels espais, a l'alteració del paisatge i a l'esmicolament del territori. Hi ha, doncs, un debat pendent, que hauria de ser més racional i menys utòpic que els de fa vint anys, amb unes actituds menys ingènues i més pragmàtiques, de tornada de qualsevol romanticisme i plenament acarades amb la realitat.

Segons el llibre que comentem, la lluita per la conservació del medi és, en bona part, una guerra perduda. Voldríem que no fos així, i que ell mateix fos la pedra angular del necessari debat que propugna i d'una presa de consciència responsable. Perquè, si no gosem modificar radicalment la nostra manera de veure el món i d'organitzar la societat, no tindrem manera de salvar aquest bé cada cop més escàs que és el patrimoni natural, el nostre tresor més elemental i inalienable.